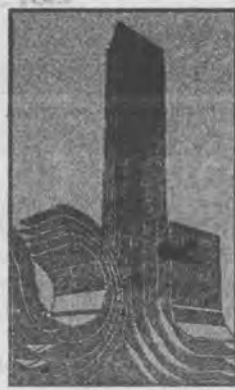

I. ÉVFOLYAM
4. SZÁM
1992.
ÁPRILIS
ÁRA: 6 FT

VÍZPART

AZ ALSÓ-TISZA-VIDÉKI VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG LAPJA

Az emberi környezetért

Igazgatóságunk sok olyan – nem szorosan a profilkba illő – dologra vállalkozik, ami látszólag kisebb jelentőségű, de egy-egy szűkebb emberi közösség számára mégis maradandó érték. Ilyen vállalkozásba fogtunk a múlt évben, amikor az Agora Rt. megbízásából megkezdtük egy Arany János utcai, nyitott hátsó udvarrész parkolóvá alakítását. A tervek műszakilag meghatározták az építés főbb paramétereit, de az építető részéről Borbély Gábor, illetve a szegedi szakaszmérnökségtől Sági János építésvezető közötti napi kapcsolat volt, ami a természet meglévő értékeit védő, a környezetbe illeszkedő emberi alkotást egyfajta lokálpatriotizmussal átszőtt, szépre törekvő alkotó tevékenységgé emelte. Ennek eredményeképp a belvárosi parkoló tulajdonképpen a környék kedvelt pihenőhelyévé is vált, és jól illeszkedik a belváros patinás épületei közé. Bízunk benne, hogy a napjainkra megerősödő füvet, örökzöld sövényt és a többi csemétét az Agora féltő gondoskodása sokáig megőrzi a környék számára.

Hegyes Zoltán

Lesz víz az Alsó-Tisza-völgyi rendszerben!

Végéhez közeledik a több éve megkezdett Alsó-Tisza-völgyi öntözőrendszer rekonstrukciós programja, mely központi forrásokból megvalósuló beruházás igazgatóságunknál. Az egész program egyik leglényegesebb eleme a vízkivételi mű megvalósítása volt (az öntözési idény kezdetére), melynek kapcsán egy egyedi szivattyualépjáratot kellett a Tisza medrében elhelyezni. A

mű lényegében egy körülbelül 30 tonnás acélcső és idomokból álló, egybeszerelt, a mederben elhelyezendő gerez-szivó-csatorna- szivattyúakna és nyomócsonk, amiben egy-egy FLYGT-szivattyú van elhelyezve.

Ez a szerkezet (stabilan a mederbe építve) kiküszöböli a vízszintingadozásból és az uszadék fennakadásából származó hátrányokat, melyek a

korábbi úszók esetén jelentkeztek. *Költségtakarékos üzemeltetése és fenntartása messzemenően indokolja a beruházás ezen megoldását.* A parton egybeszerelt acélszerkezetet igen kemény téli időjárási körülmények között kellett elhelyezni. Ebben nagy segítségünkre volt a kőolaj-vezeték-építő vállalatnak az éppen a medencés kikötőben tartózkodó munkagépe. Ennek,

valamint a gépüzem műszaki biztonsági szolgálat, illetve annak hajózási üze me munkájának köszönhetően a napokban a vízkivételi mű forgatási próbái megtörténtek. Úgy látszik, az igényeket az elvárt határidőre ki tudjuk elégíteni, a térség felhasználóinak vállalt kötelezettségünknek eleget tudunk tenni.

H. Z.

„Hiszünk szakembereink felkészültségében”

A vízgazdálkodás átvilágítására vonatkozó helyettes államtitkári, majd vízügyi titkársági és szerkesztői kiegészítések után e sorok írója foglalta oly módon össze a véleményeket, ami elengedő volt ahhoz, hogy a vitát az írott anyagban is fogalmazott „gordiuszi csomó” elvágásának állapotába lehetett hozni. A szerző hangoztatta, hogy ez a mai szervezet nem az, ami tíz évvel ezelőtt létezett, sőt az elmúlt egy esztendőben is rendkívül sokat változott, alkalmazkodott a kor követelményeihez. A folyamatos korszerűsítés viszont nem helyettesítheti a jelentősebb átalakítást, aminek elsősorban törvényes feltételeit kell megteremteni. A múltbeli bűneink között legelsőként emlegetik a vállalkozásainkat, holott mindent a vízügyi igazgatóságok kényszerből tettek és ezzel mérsékeltek az állami terheket, mivel a szervezet eltartó képességét nagy részben a vállalkozások viselték.

A legalapvetőbb kérdés az, hogy milyen mértékű az igazgatóságok védelmi képessége ma. *Normális fenntartási és üzemelési szükségleteiket is alig tudják az igazgatóságok kielégíteni.* A szervezeteik fennmaradásához szükséges további forrásként szóba jöhető beruházások is egyre korlátozottabb mértékűek. A sokat emlegetett hatósági összeférhetlenség mondva csinált. Ma a piacszerzésnek nem a vízjogi engedély kikényszerítő hatása az eszköze (sosem volt az), hanem ennél lényegesebb, sőtétebb módon jutnak már kivitelezők megrendeléshez.

Az öngondozás problémaköre is rendkívül egyszerűen feloldható. Mértéke az

A KHVM és az OVF április 8-án és 9-én értekezletet tartott a 12 vízügyi igazgató, az ÁBK SZ és a Vituki igazgatójának részvételével, melyen részt vett dr. Németh Miklós helyettes államtitkár, Percsi Ferenc főigazgató, Zorkóczy Zoltán és Almásy Endre miniszteriumi főosztályvezető, Halász István, a vízügyi titkárság vezetője, valamint az OVF-től Tábori László, Fenyvesi Béla, dr. Filotás Ildikó. A résztvevők megtárgyalták a vízügyi politika irányelveit a minisztérium és ÖKO Rt. vitaanyaga alapján. A minisztérium megbízásából az ÖKO Rt. a vízügyi igazgatóságok szervezetkorszerűsítésére készítet tanulmányt.

összengedélyezéseken belül elenyésző. A vízügyi szolgálattal kapcsolatos koncepciók vádák kezelésére semmi esetre sem a védekező és magyarázó stratégia tartja alkalmazásnak, hanem azt, hogy az átalakulásnak egyértelműen az igazgatóságok és a teljes vízügyi szolgálat álljon az élére és az új, reális feltételekre történjen meg az átszervezés.

Az ÖKO Rt. anyaga tárgyalásra alkalmas, de *fontos és megvizsgálandó a legkisebb kockázattal véghez vihető privatizáció mértéke*, amely egyben javítani is tudja az alapfeladatokat finanszírozását.

Végezetül arra hívta fel a figyelmet, hogy a vízügyi szolgálat szakmai elkötelezettsége, rugalmassága, különleges szakértelme olyan, nem helyettesíthető szervezettípus, amely tönkretételének árát nem a vízügyi szolgálatnak, hanem a nemzetgazdaságnak kell megfizetnie.

Ezek után Zorkóczy Zoltán főosztályvezető a minisztérium nevében mondta el összefoglaló, s egyben javaslattevő véleményét. Hozzászólásában orientálni kívánta a vitában résztvevőket kérdésfeltevésével: alkalmas-e további tárgyalásra a kezünkben tartott vitaanyag?

Amint a vita későbbi lezárásából is kiderült, a jelenlévők az ÖKO Rt. átvilágító anyagát alkalmasnak ítélték, hiszen a már dr. Németh Miklós helyettes államtitkár előző napi indítványára adott megnyilatkozásokból is egyértelműen látszott, hogy a *változtatás szükségességével egyetlen igazgatóság sem helyezkedik szembe.*

A szeptember 30-án az elnöki kollégiumi ülésen elfogadott vízkár-elhárítási stratégia hangsúlyozottan kiemeli, hogy *minden meg kell tenni a jelenlegi védelem kapacitásmegtartása érdekében*, mert nincs semmilyen más szervezet az országban, amely ezt a feladatot a vízügyi szolgálathoz hasonló hatékonysággal átvethetné.

Megjegyzésképpen ide kívánkozik annak a megemlítése, hogy ezt a vízkár-elhárítási stratégiát az Országgyűlés környezetvédelmi bizottsága megtárgyalta, rendkívül tartalmas előterjesztésnek ítélte, és néhány kérdésre kapott válasz után elfogadta.

Zorkóczy Zoltán főosztályvezető úgy látja, hogy ma a privatizáció szempontjából felkínálható, ágazaton belüli vertikum egyedül a hírközlés. Ez viszont jól egybe is cseng a

KHVM hírközlési stratégiájával. További változtatásra, amire várhatóan szükség lesz, csak akkor kerülhet sor, ha a jelenlegi gyors szervezet-átvilágítást egy célra orientált, részletes gazdasági átvilágítás is követi.

Az ÖKO Rt. vezérigazgatójának – dr. Rész Sándornak – véleménye szerint valamennyi igazgatóságra kiterjedő átvilágítást készíteni költséges és időigényes munka. Ezért a jelenlévők egyetértettek azzal, hogy két, eltérő gazdasági és természetföldrajzi adottságú igazgatóságot világítsanak át gazdaságilag: Győrt és Szegedet. Ezt a két vízig vállalja! A gazdasági átvilágítás minden valószínűség szerint meg fogja alapozni azt a feltételezést, hogy egy modern gazdasági struktúrához igazodó, korszerű szervezetté kell átalakítani a vízügyi igazgatóságokat, mégpedig úgy, hogy a védekezéshez és üzemeléshez közvetlenül nem szükséges létszám a javaslatba hozott holdingba helyezhető ki.

Az átszervezést ténylegesen azonban csak az alapvető törvények megszületése után, a folyamatos működés fenntartásával lehet végrehajtani. A holding működő- és életképességét nagyban segítené az is, ha az újáalakuló társulatok vagy társulások is holdingon keresztül fejtenék ki a tevékenységüket. A gazdasági alapok kidolgozása minimálisan három-négy hónapot vesz igénybe. Az új gazdasági struktúrára való áttérés valamennyi törvényes feltételének fennállása esetében van értelme a további racionalizálás végrehajtásának.

(Folytatás a 2. oldalon.)

Töltést építeni tudni kell

A kényszer úgy hozta, hogy 1989-90-ben amikor az országban általánossá vált a pangás a beruházások terén – a „vízigek” megpróbálták az állami feladatok ellátására azon társigazgatóságokat is bevonni, amelyek kevésbé voltak ellátva feladattal. Más lehetőség hiányában igazgatóságunk feladatot vállalt az észak-dunántúli (győri) igazgatóság területén, ahol a Duna fővédvonalának mintegy 2,5 kilométeres szakaszán töltésáthelyezéssel töltésképzési munkát végzett. A dolog – természeténél fogva – rendkívül igényes, nagy szakértelmet, komoly technológiai fegyelmet igényelt. I. rendű árvízi fővédvonalat építeni (különösen a Dunán) nagy felelősség!

Gépüzemünk komplett géplánccal vonult fel, ami azonban

nem a legkorszerűbb földmunkagépekből, kotrókból, dóze- rekből állt. A „nyugati” víz- ügynél azt hitték, hogy a víz- ügyi múzeum időszaki kiállítását kívánjuk megnyitni, mikor a munkaterületen felvonultunk. A jól felkészült szakgárda mégis bebizonyította, hogy „őreg dózer, nem vén dózer,” mert különösebb zökkenő nélkül végrehajtottuk a feladatot. Elismerés az otthonuktól távol igen igényes munkát végző gépkezelői, szerelői és szak- irányítói gárdának. A töltés vizsgázására 1991 nyarán került sor, amikor az általunk kivite- lezett szakaszt is magába foglaló dunaremetei töltés minden eddigi vízállást 40 centiméterrel meghaladó árvízrel viselt el, károsodás nélkül.

Z. H.

„Hiszünk szakembereink felkészültségében”

(Folytatás az 1. oldalról.)

Zorkóczy Zoltán hangsúlyozta, hogy szükség van a jelenlegi kereteken belül is az e sorok írója által is igényként megfogalmazott folyamatos szervezkorszerűsítésre és ennek a folyamatnak a végeredményeképpen lehet eljutni arra a szintre, ahonnan az új minőségi változtatások indíthatók.

Mivel a vita hátralévő részé-

ben már csak a Zorkóczy Zoltán által ismeretett menetrend finomítására érkeztek javaslatok, dr. Német Miklós valamennyi jelenlévő egyetértésének kikérése után elfogadta az indítványt.

Mindezek alapján tehát igazgatóságunk élére kíván állni a fejlődésnek. Hiszünk szakembereink felkészültségében, az új gondolatok iránti fogékonyságában, ugyanakkor érezzük a felelősséget, hogy megkeressük

a lehetőséget a mai, korlátozott anyagi lehetőségek között is a vízügyi feladatok optimális ellátására, a ránk bízott értékek megőrzésére, a gazdasági fejlődés alapjait szolgáló vízi infrastruktúra lehető legjobb működtetésére. Úgy gondoljuk, hogy mindez egyben szakembereink munkahelyének és munkalehetőségének megőrzését is szolgálja.

Dr. Kovács Gábor

Vízügyi politika és szervezetfejlesztés

Szándékosan írok szervezetfejlesztésről, és nem átszervezésről. Az átszervezés rosszfűző szó, mögötte sok mindent sejtethetünk, amelytől a vízügyi társadalmat ma meg kell menteni; nevezetesen további létszámleépítést, tevékenységek elhagyását, netán a tényleges jobbítás helyett látszatevékenységet. Átszervezésre nincs szüksége a vízügynek, szervezkorszerűsítésre, valamint az érdekeltségi és finanszírozási rendszer fejlesztésére azonban igen.

Mindez min alapulhat és mi lehet a cél? A társadalom valós érdekei, közeli és távoli céljai, melyet a vízügyi politika fogalmaz meg. A vízügyi politika, mely nem a vízügyi szervezet saját célkitűzése, sokkal inkább az ország elvárása, a kormány politikája a társadalom és gazdaság vízgazdálkodással kapcsolatos feladataira. A vízügyi politika nem indulhat ki másból, mint a természeti adottságokból, a Kárpát-medence hidrológiai adottságaiból, abból, hogy a felhasználható vízkészletek zömmel külföldről származnak, hogy vízgazdálkodási feladatainkat csak

a szomszédos országokkal együtt

tudjuk megoldani, hogy vízkészleteink térben és időben korlátozottak és minőségük erősen kifogásolható és főként ma már el nem viselhető mértékben veszélyeztetett. Nem felejtethetjük, hogy Hollandia mellett Magyarország az az európai ország, ahol az életfeltételek biztosításának egyik alapvető feltétele az árvízvédelem. A vízgazdálkodási politikának reálisnak és hosszú távra szólónak kell lenni. Ezek a szempontok ma nehezen egyeztethetők, hiszen a komplex vízgazdálkodási beruházások, ide értve a környezetvédelmi kapcsolódásokat is, olyan anyagi terheket jelentenek, melyet a mai magyar gazdaság alig-alig bír el, ugyanakkor azt is tudjuk, hogy ha az árvízvédelemre jutó összegek tovább csökkennek, abból előbb-utóbb tragédia lesz. És számunkra

gyenge vigasz,

ha az árvíz a nem kellően átgondolt politikát is magával sodorja. Hogy ha mélyszélességi vízkészleteink védelmében nem lépünk, a folyamat visszafordíthatatlanná válhat, vagy a belvív- és öntözőrendszerek tönkremenetele megnehezíti a privatizálódó mezőgazdaság talpraállását.

Kétségtelen, hogy az elmúlt évtizedek finanszírozási rendszere ma már nem működik, és ez válságba sodorta a magyar vízgazdálkodást, de a megoldás nem a vízügyesek számára esetleg „kényelmes” régi finanszírozás visszasírása, hanem a vízgazdálkodás felelősségi körének és érdekeltségi rendszerének újragalmazása, melyet a most születő új törvényekben, elsősorban a vízügyi törvényben és a környezetvédelmi törvényben kell megfogalmazni. Hosszabb távon az állami szerepvállalás és finanszírozás aránya csökkenni fog, a stratégiának azonban meg kell oldani az

átmenetet is, míg a gazdaság privatizálásával megteremtődik az érdekeltségen alapuló finanszírozás lehetősége. A vízi infrastruktúra – a szennyvíztisztítás kivételével – talán

kissé fejlettebb

volt az elmúlt évtizedekben, mint az ország egyéb infrastruktúrájának átlaga. A kiépült művek megóvása elsőrendű társadalmi érdek a jövő érdekében, és nem kevésbé annak a szellemi kapacitásnak a megőrzésére, mely a vízügyi ágazatban kétszáz éves hagyomány alapján keletkezett, s melyet érdekes módon a politika mindig nehezen tudott elviselni, talán éppen átlagosnál magasabb szervezethez miatt. Az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság – mint szervezet – szellemi jogutódja a területen még a múlt században kialakult ármentesítő és belvízrendező társulatoknak. A szervezet ma létszámában és technikai felkészültségében eljutott arra a kritikus szintre, hogy további csökkenést már nem bír el, hiszen teljes létszáma tavaly április elsején 778, míg egy II. fokú árvíz- és belvízvédekezés létszámigénye hetven százalékos szivattyútelepi üzemigény feltételezésével 916! A hiány sokkal több, mint a két század különbsége, a szakmai összetétel miatt. S ez még csak II. fok! Nagy kérdés, hogy harmadfokú, vagy rendkívüli védekezésnél honnan lehet a szakképzettségében, fegyelmzettségében is felhasználható munkaerőt kiállítani? Mert amikor a Tisza, vagy a Maros vízszintje a hágerincek fölé emelkedik, az nem játék! Ezt a munkaerőt tehát meg kell tartani – ma ezért, és csak is ezért –

vállalkozunk a piacon,

hiszen így tudjuk a hiányzó költségvetési juttatást pótolni. Ez azonban csak tűzoltás! A jövő érdekében jelentkezett az Ativizig arra, hogy részletes gazdasági elemzés után, az új megszülető törvényekre alapozva modellje legyen a vízgazdálkodás korszerű területi szervezetének.

A szervezetfejlesztés során a folyamatos üzemelés és a védelmi biztonság legalább jelenlegi szintjének megtartása elsődleges. A fejlesztés helyes sorrendje: törvényi szabályozás, érdekeltség, finanszírozás és legutoljára a szervezeti változtatás. De változni kell – szándékosan írtam ezt, nem azt, hogy változtatni –, mert akkor lesz igazán eredményes, ha belső felismerésen alapul s nem formális igények kívülről jövő rákényszerítésén. A társadalom megvalósítható elvárásainak teljesítése teremtheti meg számunka egyrészt a létbiztonságot, másrészt azt az elismerést, melyet a vízgazdálkodásban dolgozók évek óta szeretnének visszaszerezni, s mely szükséges ahhoz, hogy a vízgazdálkodás jól szolgálhassa a remélhetőleg mielőbb felfelé ívelő pályára lépő magyar nemzetgazdaságot.

Dr. Kovács Gábor

Sport – új szemlélettel

A közelmúltban ülést tartott a sportegyesület elnöksége. Az ott hozott határozatokról és elképzelésekről szeretnénk tájékoztatni olvasóinkat.

Az utóbbi néhány hónapban egyre ritkábban lehet hallani azokat a támadásokat, melyek a sport költségeinek nagysága miatt érték az igazgatóság és a sporegyesület vezetőit. A sport finanszírozása a korábbi években is problémát jelentett, a mai „pénztelen világban” pedig különösen nagy erőfeszítéseket igényel. Mégis van megoldás, csak ehhez új szemlélet, s ha kell, új emberek szükségesek.

Az előbbiek jegyében lefolytatott elnökségi ülés rövid sommázata talán ez lehetne: rendezni sorainkat!

Személyi kérdések

Változott az elnökség összetétele: dr. Simády Béla lemondott az evezőszakosztály elnöki beosztásáról, ezzel együtt az elnökségi tagságáról is; Szilléry László lemondott evezetős-zakosztályvezetői megbízatásáról; az elnökség megszüntette az evezőszakosztályt az elnöki funkciót; a szakosztály új vezetője Wolf Mihály, aki automatikusan az elnökség tagja lett; az eltávozott Dani Zsolt sportoló helyett Sebesvári Mihály vezetőedző lett az elnökség tagja; a szakosztálytól két edző, illetve az intéző távozott el az elmúlt időszakban.

Gazdálkodás tavalay

Az egyesület 1991. évi gazdálkodása pozitív mérleggel zárult, annak ellenére féltévtől a létesítmények üzemeltetési költségeit, bérleti díjait az egyesület fizette, korábban az igazgatósági állományú alkalmazottak bérköltsége is az egyesületet terhelte. A takarékosabb gazdálkodásnak természetesen olyan kihatásai is voltak, amelyek révén szűkebbre szabott volt a verse-

nyezetetés, az eszközök beszerzése, de nem szenvedett csorbát a sportegyesület korábbi években elért elismerése, országos rangsorolása.

Idei célkitűzéseink

Az elnökség számba vette a sportegyesület működésének feltételeit, és úgy határozott, hogy a sporttámogatás mértékének ismerete nélkül is támogat minden olyan kezdeményezést, ami az igazgatóságtól független bevételek nagyságát növeli. A „több lábón állás”-hoz a feltételek adottak, az igazgatóság vezetése ezeket – a létesítmények bérbeadása révén is – támogatja. Alapfeltétel, hogy nyitottá kell válnunk, nem csak az igazgatóság dolgozói, hanem Szeged város lakossága iránt. Ennek a szellemnek jegyében kívánjuk megnyitni a vízitelep kapuit az igazgatóság dolgozói előtt, rendezvényekre, sporttálalkozókra. Folyamatban van a Maty-éren az állandó, vagy időszakos táborok rendezési feltételeinek kialakítása, ugyanitt a szörfözés, sőt a vitorlázás lehetőségét is biztosítani kívánjuk.

Bevételeink növelését célozza az az elhatározás, hogy a vízitelepen csónak- és hajómegőrzést vállalunk. A maty-éri hajótárolót raktározási célokra adtuk ki, ennek bevétele is a sporegyesület pénzügyi gondjait enyhíti. Az előzőekben vázolt elképzelések nem teljes körűek, de jelzik, hogy nem „élősködünk” az igazgatóság nyakán, hanem lehetőségeink kihasználásával igyekszünk a „köldökzsinórt” vékonyítani.

A működési feltételeink biztosítása érdekében végzett erőfeszítések egyike az 1992. február 17-i dátummal nyilván tartásba vett Remex Evezős Verseny, Diák és Szabadidő-sport Fejlesztési Alapítvány, melyet a Szegedi Vízművek és

Fürdők alapított százezer forintos alapítvány. Az alapítvány nyitott, az evezős sport fejlesztése, sportemberek ösztönzése, a szabadidő-sportolás színvonalának emelése a célja.

Versenyek és díjak

A korábbi évek gyakorlatától eltérően, új feltételekkel rendezik meg 1992-ben a Gróf Széchenyi István evezőspályán az országos és nemzetközi versenyeket. Az új feltételek alappillére, hogy a felmerülő költségek teljes egészében kiegyenlítsenek. Ennek érdekében a rendezők bérleti díjat fizetnek a pálya használatáért (ebben érvényesülnek a szükségyszerű alapszolgáltatások költségei), ezen felül saját felelősségükre rendezik meg a versenyeket. E vonatkozásban előrehaladott tárgyalások folynak a városi sportigazgatósággal, valamint a Magyar Kajak-Kenu Szövetséggel és a Magyar Evezős Szövetséggel.

Az elnökség felülvizsgálta a belső erőforrásokat és megállapította, hogy a versenyekért, a feltételek biztosításának költségei és a negyvenforintos tagdíj nincsenek arányban. Más egyesületek mintájára több kategóriás tagságdíj-táblázatot fogadott el a testület és ezt az év március 1-jétől alkalmazza: evezőszakosztály versenyzői 300; tömegsportban részt vevők 200; evezőszakosztály pártolótagjai 500 forintot havonként; (seniorok) pártolótagok pedig tetszőleges összeget fizetnek.

Az első hallásra nagymértékűnek tűnő emeléssel kapcsolatban annyi magyarázattal szolgálhatok, hogy a tagdíj-emelés már 1990-ben, majd 1991-ben is szóba került, de végrehajtása nem történt meg. Összege arányban áll a költségekkel, részévé válik az egyesületünk működéséhez szükséges pénzeszközöknek.

Bízom abban, hogy a sportot szerető dolgozók az egyesület elnökségének ezen átmeneti időben végzett tevékenységét elfogadják és erkölcsi támogatásukkal segítik.

Tripolszky Imre

Szükség van-e munkavédelemre?

Tetemes az az összeg, ami társadalmi kárként jelentkezik: több tízmilliárd forint az emiatt meg nem termelt érték és a társadalombiztosítás keretében kifizetett szolgáltatás. Ehhez járulnak azok a pénzben ki nem fejezhető egyéni és családi tragédiák, amelyek egy-egy baleset következményei.

Sajnos tény, hogy aki nem közvetlen részese egy ilyen balesetnek, az nem tudja azt átélni. Így az emberek egyrészt közömbössé válnak és nem okulnak más kárából, másrészt könnyelműen veszik a munka során felmerülő veszélyeket, különösen akkor, ha egy veszélyhelyzetet átélnek, és baleset nem következik be. Ekkor szokták azt mondani: „Tegnap is sikerült, ma is sikerül” – de nem biztos, hogy holnap is!

Mindezek szükségessé teszik, hogy az állam megfelelő szabályokat alkosson a balesetek, a munkavégzéssel kapcsolatos megbetegedések megelőzésére,

A munkavédelem a munkát végző ember testi, lelki egészségét óvja, ami alapvető egyéni érdek, de a társadalom szempontjából sem közömbös. A munkavégzéssel összefüggő balesetek és megbetegedések miatt évente több mint százezer ember veszti el időlegesen a munkaképességét, több mint félelren az életüket és több mint ezren szenvednek csonkolásos balesetet.

meghatározva a veszélytelen munkavégzés feltételeit.

A munkát végző ember vezetőjének a feladata, hogy e szabályok ismeretében olyan munkafeltételeket teremtsen, amelyek lehetővé teszik a balesetmentes munkavégzést. A teljes mértékben ki nem küszöbölhető veszélyekre pedig oktatás keretében hívja fel a dolgozó figyelmét. Követelje meg, hogy a munkavégzés során a szükséges védőeszköz-

közöket használják, és ellenőrizze a szabályok betartását!

Az igazgatóságon folyó munkák jellegét tekintve a következő veszélyforrásokra kell különösen figyelni:

– a mélyépítési, dúcolatlan munkagödörökben omlásveszélyre;

– a megfelelő érintésvédelemmel el nem látott elektromos berendezések használata esetén áramütésveszélyre;

– a hiányos, nem kellő szilárdságú állványzatról végzett magaspítási munka során leesés veszélyre.

E veszélyforrások kis ráfordítással, de nagy odafigyeléssel megszüntethetők, kiküszöbölhetők és ha közösen, egy akaratral, egy célért – az ember egészségének és testi épességének védelméért – tevékenykedünk és végezzük munkánkat, akkor a baleseti tragédia bekövetkezésének esélye nagy mértékben csökken.

Adat el nem veszhet!

Bemutkozik a vízrajzi csoport

Munkánk jellegéből következik, hogy itt nem jelentenek látványos, kiugró eredmények, teljesítmények, nincsenek látványos létesítményeink. Munkánk nehézsége a folyamatosság igényéből adódik. Az adatgyűjtést és továbbítást hét végén és ünnepnapokon is folyamatosan végeznünk kell. Külön nehézséget jelent számunkra, hogy műszerparkunk elavult, szervizelése nem megoldott. Így saját javítókapacitást is ki kellett alakítanunk.

Egy terület azonban mégis van, ahol látványos lehet tevékenységünk, ez pedig a számítástechnika. Havonta körülbelül 3500 beérkező adatot kell tárolni feldolgozható módon és természetesen a már archivált anyagok dinamikus rendszerben tartása sem kis gond. Jelenleg a legjobban használható szoftverjeink saját fejlesztések. 1991-ben bizonyos visszaesés volt tapasztalható ezen a területen, de ha az idén megkapjuk a tervezett anyagi és erkölcsi (!) támogatást, a lemaradás behozható. Ezt a minisztériumi szinten közvetlenül irányított fejlesztések is segíthetik.

Jelenlegi tevékenységi körünk alapvetően öt részre osztható: felszíni vizekkel kapcsolatos adatok mérése és feldolgozása; adatszolgáltatás a VITUKI-ba, a szomszédos vízügyi igazgatóságoknak és Vajdaságba; felszínközeli és felszín alatti vizekkel kapcsolatos adatok mérése és feldolgozása; hidrometeorológiai adatok feldolgozása; az adatokból különböző elemzések készítése, adatszolgáltatás más egységeknél, külső szerveknek végzett feldolgozásokhoz és rendszeres (írásbeli és szóbeli) tájékoztatás.

Ez talán fontossági sorrendnek is tekinthető, noha

Az ember az öt körülvevő világból a megszokott jelenségek felett gyakran elsiklik és valójában sok megszokott dolgot nem is ismer mélyrehatóan. A vízrajz tevékenysége is ilyen, ezért nem árt, ha csoportunk tevékenységét, problémáit bemutatjuk kollegáinknak.

bármilyen merev sorrend kialakítása igen veszélyes dolog, hiszen egy észlelési elem adatszolgáltatása nem független egy másikétől. Természetesen az adott árvízi és belvízi védekezési helyzet is befolyásolja az adatgyűjtés rendjét. Sorrendet azonban mégis fel kell állítanunk, mert sem anyagi eszközünk, sem kapacitásunk nem elegendő az összes adat azonos szintű begyűjtésére. Természetesen adat el nem veszhet, de a feldolgozás mértéke változó. Néhány adat tevékenységünkről: hét állami törzsvízmerce (az országos hálózat része) leolvasásáról, adatainak gyűjtéséről gondoskodunk. Ebből négy napi adatszolgáltatásra kötelezett. Hat belvízcsatornán elhelyezett mérce adatai is hozzánk érkeznek. Évente húsz-húsz, folyami vízhozammérést végzünk három vízhozammérő szelvényben előre meghatározott rend szerint. Természetesen árvíz és belvíz esetén a mérések száma tovább nőhet. 1991-ben 15 alkalommal végeztünk öntözőcsatornán vízhozammérést. Az ilyen mérések száma aszályos években sokkal több. Kétszáz-kettő törzshálózati talajkút, 32 üzemi talajvízkút, és 28 rétegvízkút vízállásadatait gyűjtjük és dolgozzuk fel és hét rajzoló vízszintregisztráló üzemeltetünk.

Kilencvennyolc csapadékmérő állomás adatai érkeznek

hozzánk, 28 hőmérőállomás adatait gyűjtjük, ebből négy törzshálózat. Ezenkívül végzünk adatfogyasztó tevékenységet is, melynek során a Tisza vízgyűjtőjén érdekelt más vízgyűjtők, a Vituki által küldött magyar, erdélyi, kárpátaljai és a vajdasági hidrometeorológiai szolgálat által küldött vízállás- és hidrometeorológiai adatokat fogadjuk.

Nagyon fontos megemlíteni azt a hatalmas észlelőhálózatot, melynek munkája csoportunkat elteríti. Gyakorlatilag az összes gát- és csatornaór részt vesz az észlelésben. Az észleléseket részben külső dolgozók végzik. Így megközelítőleg 350 emberrel állunk munkakapcsolatban. Nagyon fontos szerepet játszanak munkánkban a szakmérnökök, különösen azok a kollégák, akik a konkrét adatgyűjtést végzik saját működési területükről. Külön elismerés illeti meg a külső észlelői hálózatban dolgozó észlelőinket, akik sokszor anyagi megbecsülésüket messze túlhaladó lelkiismeretességgel végzik munkájukat.

Idei legfontosabb feladataink a következők: számítógépes rendszerünk fejlesztése, melynek során be kell hoznunk az 1991-ben keletkezett lemaradást. Minden további fejlesztésnek, beruházásnak csak ez lehet az alapja. A makói kötélpályás vízhozammérő rekonstrukciója (korszerű, nyugati berendezések felszerelése); az elektronikus vízállás-regisztráló hálózat fejlesztése (a szegedi és tiszaszigeti vízszintregisztrálók üzembehelyezése); a Maros-Csanád rajzoló vízmerce üzembe helyezése; a felszín alatti vizeket észlelő hálózat tulajdonviszonyainak tisztázása.

Lábdy Jenő

Hollandiában, Belgiumban így tervezik!

Tanulmányutamon nyilvánvalóvá vált, hogy Hollandiában az Alsó-Rajna, de egyáltalán a folyók karaktere és vízgazdálkodási jelentősége lényegesen eltér a magyarországi helyzettől. Nálunk a folyók, a Duna, vagy a Tisza folyamatosan veszik fel a mellékfolyókat és így vízhozamuk szelvényről szelvényre lefelé haladva növekszik. Ezzel összefüggésben az árvízszintek alakulása – az egyéb hidraulikai körülményeket is figyelembe véve – a természetes hidrológiai helyzethez igazodva általában emelkedik. Ezzel szemben Hollandiában a folyók torkolatközi szakaszokon több ágra szakadnak, így a vízhozamuk szétosztására van lehetőség és ez egyúttal elsőrendű követelmény és ez jellemző a folyószabályozási feladatokra, valamint az árvízvédelmi művek építésére. Az Alsó-Rajna szabályozásának főbb célkitűzése korábbiakban az árvízvédelem volt. Ennek megfelelően történtek a kanyarulat átmetszései és az árvízvédelmi töltések fejlesztései. Az újabb szempontok – időrendben a hajózás, a mezőgazdasági hasznosítandó területek növelése és az ökológiai, természetvédelmi igények – később kerültek fel és ma már ezek ugyanúgy dominálnak, mint az árvízvédelem.

Az árvízvédelmi kiépítéshez a mértékadó vízhozam 16 ezer köbméterperc, amely 0,1 ezrelékes gyakoriságú árvízhozam és ennek megfelelő vízszint. Az eddig mért maximális vízhozam 10 ezer 500 köbméterperc. A számított és mértékadó kis vízhozam, azaz a 95 százalékos gyakoriságnak megfelelő 800 köbméterperc, az 50 százalékos középvíz 2200 köbméterperc. Az árvízvédelmi töltések az említett számított mértékadó vízhozamnak megfelelő árvíz-

szint felett 0,5 méteres biztonsággal épültek ki. Az árvízvédelem ezen a téren a korábbiakban mezőgazdasági művelhetőség érdekében a hullámtereket igyekeztek hasznosítani és a folyók partjain nyári gáttal oldották meg a közepes vízszintek előfordulása esetén a gazdálkodás biztonságát. Úgyszólván végig az Alsó-Rajna mentén fátlan, kopasz hullámtereket, azokon réti-, legelő- és szántóművelésű területeket láttunk.

A hajózási szempontok kiértékelése igen erőteljesen jelentkezett a későbbiekben, hiszen a hollandiai belvízi hajózás 150x10,6 tonna teljesítményű az Alsó-Rajnában, melynek 60 százaléka exportszállítmány. Ennek a terhelésnek megfelelő hajóutat kellett építeni és az EGB IV-V. kategóriájú hajóutat biztosítani a csatornázott folyókra előírt merülése, hajóút szélességi és kanyarulat szélességi paraméterek figyelembevételével. E szerint épültek duzzasztóművek és hajózsilipek az utóbbiak annak figyelembe vételével, hogy a közlekedő uszályok maximális hordképessége tízezer tonna. A legkisebb terhelésű uszályok háromszáz tonna hordképességűek.

A legújabb időben (utóbbi években, újabb követelményként) kerültek fel az ökológiai, természetvédelmi szempontok. Ez azt jelentette, hogy a hullámterek mezőgazdasági művelés iránti igénye háttérbe szorult, a természetközeli állapotú hullámterrendezés iránti igény került fel – különösképpen az állatvilág migrációjának biztosítása iránt. A korábbi ellentmondás a gazdasági és ökológiai szempontok között az ökológia szerepének erősödésével feloldódott. Napirendre került a hullámterek újraerdősítése.

Ismertették az ilyen irányú programjukat és azok elemeit, vagyis az erdőket és az úgynevezett nedves területeket, mely utóbbiakat a mellékágak rehabilitációjával igyekeznek elérni. Ezen műveletek bizonyos veszélyeket rejtenek magukban. A veszélyek a mellékágak újbóli megnyitásával válnak a veszélyes, valamint a vízhozamát veszélyes formájában jelentkeznek.

Beszámolókat hallottunk olyan esettanulmányokról, melyek az előbbi problémákra tanulóanyagot és így a megvalósítást az optimális megoldást, amely a mellékágnyitást és hullámterezést, esetleg árapasztó-berendezés formájában tervezhető. Esetleg ennek keretében egy korszerű tervezési módszer, amely az árvízi medreket ábrázoló digitális vízellátási térkép felhasználásával szimulációs lehetőséget nyújt. Ezzel a módszerrel tanulmányozhatók a különböző beavatkozások hatásai a vízhozamra, a hajóút és a hullámter vízellátására. Ezzel is a hajóutat nem csak a vízhozam, hanem a vízszintet is növelő, olyan megoldásokat mellett lehet dönteni, amely biztosítja a hullámtereket az újraerdősítés feltételei és ökológiailag ideális vegetáció kialakulását, amelyen értehető az úgynevezett nedves területek.

A tanulmányutunk során a fentiek realizálását még nem volt módunk látni, hiszen ez még csak tervezési stádiumban van. Láttunk viszont a jól működő árvízvédelmi rendszereket és a hajózási biztosító műtárgyrendszereket.

Török Imre György

Nagy érdeklődés kísérte március 27-én azt az ankétot, melyet „Mérlegen a Tisza-szabályozás” címen a Műszaki Egyetemen rendezett a Magyar Hidrológiai Társaság, a BME Vízgazdálkodási és Vízépítési Intézete, valamint a Magyar Környezetvédelmi és Vízügyi Múzeum.

Az előadók között három szegedi szakember is volt: dr. Pálfi Imre osztályvezető (Ativizig) a Tisza-völgyi aszályokról tartott – tőle megszokott, magas szakmai színvonalú – előadást. Ebben látványosan mutatta be, hogy a Tisza-völgyben a szélsőséges vízhiányhelyzetek kialakulásának lehetősége miatt a folyószabályozás és az árvíz-belvíz mentesítés mellett az aszálykárok mérséklése is mennyire fontos feladat.

Dr. Vágás István címzetes egyetemi tanár, a Hidrológiai Közlöny főszerkesztője a Tisza vízgyűjtőjén kialakult érdekeltviszonyokról tartott nagy tetszést arató előadást. Érdekfeszítő módon bizonyította be, hogy a Tisza-szabályozás nem a vízgyűjtés gigantomániás passziója volt, hanem a hajdani kis-, közép- és nagybirtokosok nyomására indult meg, akik ettől a munkától művelhető földek nyertesét remélték, magukra vállalva a szabályozás költségeinek hetven százalékát is.

Tudományos rendezvények

Dr. Kováts Zoltán (Juhász Gyula Tanárképző Főiskola) magával ragadó előadásában soha nem hallott, új (saját kutatásai alapján nyugvó) adatokkal színesített „A folyamatszabályozás hatása a nepszedési viszonyok alakulására az Alsó-Tisza vidékén” című előadásával valóságos elkápráztatta a hallgatóságot. Az általa elmondottakból világosan kitetszett, hogy a Tisza-szabályozás demográfiai szempontból is nagy jelentőségű folyamat, amelynek során nőtt a folyó környékének népességmegtartó szerepe, javultak az életkörülmények, emelkedett a természetes népszaporulat, végül soron gazdagodott az ország.

A három szegedi előadón kívül előadást hallhattunk: az Alföld mezőgazdasága és a Tisza-szabályozás kapcsolatáról; a Tisza-szabályozással kapcsolatos klimatológiai viszonyokról; a Tisza-völgy természeti adottságai és a folyószabályozás kapcsolatáról; a természetvédelem és a vízügyi beavatkozások összefüggéseiről; a Felső-Tisza vízszintjének természetéről; a Tisza-szabályozás és az Alföld talajviszonyainak összefüggéseiről; az Alföld vízrendezési és öntözési feladatainak megjelenéséről és fejlődéséről.

A sokrétű, a témához több oldalról közelítő előadások nem voltak egyforma kicsengésűek. Egyik-másik előadóval szívesen vitáztunk volna a hallgatóság, erre azonban nem volt mód, mert a vitára a szervezők május 27-én 10 órától külön alkalmat biztosítanak az eredeti előadások színhelyén, (Műszaki Egyetem, K. épület II. emelet 40.) Tekintettel arra, hogy az előadások között volt a folyószabályozások szükségességét is megkérdőjelező, a vízügyi szolgálatot erősen elmarasztaló is, izgalmas tudományos vitára számíthatunk.

Májusban a műgyetemi vitanapon kívül több érdekes hidrológiai társasági rendezvény is lesz. Ezek közül kiemelt figyelemre érdemes a szegedi területi szervezet és a Szegedi Akadémiai Bizottság környezettudományi szakbizottsága közös rendezésében 13-án, 14-én megtartandó III. Tisza-napok, ahol dr. Kováts Gábor vízügyi igazgató 13-án háromnegyed egy órakor elhangzó megnyitója után két napon keresztül Nyíregyháza, Miskolc, Debrecen, Szolnok, Gyula és Szeged környezetvédelmi felügyelőségeinek és vízügyi igazgatóságainak szakemberei tartanak előadásokat a Tisza-völgy

felszíni vizeinek vízminőségi viszonyairól. Az előadás-sorozat 14-én, 12 órakor a dr. Major Tibor zárszavát követő ebéddel ér véget. A rendezvény színhelye: MTESZ-székház, Szeged, Kígyó u. 4., II. 16.

Május 21-én fél tíz órakor a Kecskeméti Technika Háza ad helyet a „Kecskeméti szennyvízelhelyezése” című előadónak, amelynek levezető elnöke Török Imre György műszaki igazgatóhelyettes, főmérnök (Ativizig) lesz. A Merész József polgármester megnyitóját követő előadók: Percsi Ferenc főigazgató (Országos Vízügyi Főigazgatóság), dr. Ottlik Péter (KTM), dr. Vermes László (FM) és Szekeres Imre (Észak-Bács-Kiskun Megyei Vízmű Vállalat). Felkért hozzászólók: dr. Szilárd György (OVF), dr. Szabó Zoltán (OKD), Fonczek András (Agromix Tsz), dr. Major Tibor (Atiköfe), dr. Kováts Gábor (Ativizig). Vitavezető: dr. Kemény Attila (Aduköfe).

Az MTESZ szegedi területi szervezete rendezésében lesz még egy érdeklődésre számot tartható előadással a Kígyó utcai székházban, 27-én délután 2 órától, ahol dr. Molnár Béla (JATE) a Duna-Tisza közti tavak stabilizotóp-vizsgálatáról tart előadást.

Benke György

Hét százalék plusz
Hárommillió jutalomkeret

Zsebre menő döntések

A negyedik áprilisi héten az igazgatóság vezetése az 1992-ben megfinanszírozott költségvetési feladatok és a tervezett vállalkozói tevékenység volumenének alapul vételével, valamint a gazdálkodás feltételrendszerében bekövetkezett változások elemzésével kialakította erre az évre vonatkozó bér- és létszám-gazdálkodási koncepcióját.

Ennek értelmében az igazgatóság:

– az alapfeladatok alulfinanszírozottsága ellenére a jelenlegi létszámot az ár- és belvízvédelmi biztonság érdekében nem kívánja tovább csökkenteni,

– 1992. április 1-jétől átlagosan 7 százalékos alapterfejtést hajt végre, mely az 1991. decemberében végrehajtott 15 százalékos alapterfejtést áthámozó hatását is figyelembe véve átlagosan 20,3 százalékos alapterfejtést jelent idén,

– a középvezetők bérezésében a korábbi éves prémium 30 százalékának alapbérezése mellett a további mozgóbérfizetését lényegesen nagyobb teljesítmény igénylő eredményekhez köti, egyben a középvezetői megbízásokat határozott időtartamra alakítja át,

– az 1991. évi eredmény alapján 3 millió forint jutalomkifizetését biztosítja az egységeknek,

– az étkezési hozzájárulás összegét 1992. április 1-jétől 1200 forintról 1700 forintra felemeli.

A bérfelvezetéseket a szervezeti egységek saját hatáskörben, önállóan és differenciáltan hajthatják végre.

Év közben az igazgatóság teljesítményének függvényében a dolgozók részére mozgóbérfizetésére is lehetőség nyílik.

Dr. Simon Sándor

Olvasóink figyelmébe!

Mindannyian, akik eddig, a negyedik szám megjelenéséig ott tüsténkedtünk e lap megszületésénél és újbóli számai összeállításánál, kiváncsiak vagyunk, mi a véleménye munkánkról az olvasónak. Kérjük tehát, hogy az igazgatóság portáján, „Vízpart” címmel, vagy ha az a megoldás egyszerűbbnek tűnik, a felelős szerkesztő nevére, címére írják meg, mint vélekednek újságunk tartalmáról, miről olvasnának szívesen, mit tartanak egy ilyen lap követendő elvnek. Ötleteiket, tippjeiket, javaslataikat – ígérjük! – hasznosítjuk. És köszönjük!

A szerkesztőbizottság

Az elnök: Mészáros Gábor

Vízimérnöki szekció alakult

Az Ativizig kultúrtermében április 7-én ülést tartott a Mérnöki Kamara Csongrád megyei csoportja. Az ülésen a kamara országos vezetőségét Nagy Zoltán, a vízimérnöki tagozat vezetője képviselte. A jelenlévők az aktuális problémák megtárgyalása után Kardos Imre javaslatára megalakították a csoport vízimérnöki szekcióját, valamint megválasztották annak vezetőségét. A szekció elnöke: Mészáros Gábor (Szegedi Vízművek és Fürdők) lett, vezetőségi tagok: Medgyesi Pál (Csongrád megyei Víz- és Csatornamű Vállalat Makói Üzemfőnöksége) és dr. Török József (Ativizig).

Vízügyi emlékhelyek IV.

Bertalan Lajos emléktáblája

Ma már csupán egy szerény kis emléktábla őrzi Bertalan Lajosnak családtagjai és tisztelői által állított, de időközben lebontott hatalmas emlékművét. Valamikor viszont ez a monumentális, 30 méter magas obeliszk Szegednek kiemelkedően jellegzetes pontja volt, melyhez igazodni lehetett, ilyen értelemben a városházával, avagy a Fogadalmi templommal vetekedett.

1903-ban Zielinkszky Szilárd jóvoltából a család és a barátok költségén emelték Bertalan Lajos folyószabályozó mérnök (1838-1901) emlékére. Nem volt talán oly jeles személyiség a szakmájában, mint Vásárhelyi Pál, Vedres István, Lányi Sámuel, mégis ilyen méretű emlékművet a neves vízügyi mérnökök között csak ő kapott. Budán egyébként utcát neveztek el róla. Az obeliszk tömör szerkezeti benyomása volt, téves leírások szerint műkölapokkal borított vasbeton építmény. Valójában belül üresen, úgynevezett rabicszerkezetű, 8-10 centiméter falvastagságú, külső felületén műkö jellegűen megoldozott betonépítmény volt.

Újszegeden, a Tisza bal parti árvízvédelmi töltés tetején, a Temesvári körút tengelyében helyezték el és amikor 1976-ban útjában állt a Római körút

és a Temesvári körút közötti új hídnak, a vízgyűesek minden erőfeszítése kevés volt ahhoz, hogy megmentsék, áthelyeztessék. Csúpn az obeliszket hűen ábrázoló bronzdombormű és egy emléktábla utal arra, ami korábban valóban ott állt. A látogatók a híd bal parti főjében, annak kifolyási oldalán találhatják.

Bertalan Lajost a kortárs szegedi lakosok bizonyára jól ismerték. Később a „Bertalan” – tudniillik az emlékmű – fogalom lett anélkül, hogy tudták volna, kinek állít emléket.

Kedves kis történet ma már, de e sorok írójának eleven emlék 1970-ből, a nagy árvízvédekezés legforróbb perceiből a következő eset. A Maros és a Tisza bal parti védzszakaszának, azaz a torontáli öblözetnek voltam a védelemvezetője a jugszláv határtól a román határig

terjedő védtöltésénél és árterénél. A Bertalan emlékműnél alakítottam ki azt a berakó helyet, ahol katonai pontonokból összeállított kompkra raktuk a szőregi homokbányában megtöltött zsákokat, és így víziútton juttattuk el a fontos rakományt a legveszélyeztetettebb helyekre. Mintegy ötszáz méterrel lejjebb, átellenben, a jobb parton, Szeged belvárosában, a Lenin körút végén volt egy másik bázis, ahol a város apraja-nagyja, éjjel-nappal az uszályokból elevátorral kirakott homokból töltötte a zsákokat. Az időközben elhunyt Lapis Péter idős mérnök kollégám-barátom irányította ezt a munkát. Nála jelentkezett egy Dunántúlról (Zalaegerszegről és Szombathelyről) átirányított teherautó-konvoj vezetője és több halálrafaradt sofőr azzal, hogy ők Bertalan elvtársat keresik, őket hozzá irányították. Péter bácsi humorérzékét a fáradtság sem törte meg, s lakonikus rövidséggel közölte „fáradnának a köztemetőbe, ott megtalálhatják Bertalan elvtársat”.

A sofőrökön lincshangulat lett úrrá, ők Szegedet megmennteni jöttek és több száz kilométer levezetése után is azonnal munkába akartak állni! Ekkor megkapták a valós eligazítást, az öreg mérnök átmutatott a túlpartra: „ott az a magas oszlop, oda menjenek, az a Bertalan!” Hamarosan jelentkeztek nálam a sértett sofőrök, kik igen becsülettel álltak helyt a munkában, s megismervén a „Bertalan” történetét, talán magyermekkeiknek, unokáiknak mosolyogva mesélik el, hogyan keresték és találták meg Bertalan elvtársat...

Török Imre György

„Miró”

köznek tekintette a hasznosítandó mű jó megépítése érdekében.

Műszaki, tudományos, fejlesztési és a nemzetközi együttműködésben elért eredményeit, azok hosszú távú hatásait nehéz lesz tőle elvitatni.

Elérte élete egyik legnagyobb vágyát: megkapta a Magyar Népköztársaság Csillagrendjét. Ha valaki megérdemelte, ő az. Elve szerint minden ember kötelessége, hogy minden körülmények között, a legjobb tudása szerint szolgálja hazáját; és az országhatárokat

nem ismerő, tehát azokat összekötő vízgazdálkodást.

A szegedi vízügyi igazgatóság számos vállalati ünnepeken részt vett, sok szimpatizáns és barátot szerzett az első szerbhovát nyelvű mondata utáni, kitűnő magyarsággal elmondott szavaival. Igazi barát volt, akit soha sem a saját érdeke motivált.

A sok közös élmény közül egy: az „István, a király” szegedi előadására vele, az akkori vajdasági miniszterhelyettesrel – jegy híján – belögtünk, és a lépcsőn ülve néztük végig azt.

Szennyvíztisztítás Svájcban

A verseny eredményhirdetése után érkezett a tendert elnyerő cégtől a meghívás, hogy a hatósági engedélyezési munkát megkönnyítendő, tekintünk meg néhány referenciatelepet működés közben is. Mivel Magyarországon még az e cég által használt technológiai sor, szennyvízkezelési technológia nem ismert, ezért a meghívás a cég központjába, a svájci Buchs városába szolt. Itt alkalom nyílt a hódmezővásárhelyi nagyságú és adottságú (egyesített rendszert is magába foglaló) szennyvíztisztító telepek megtekintésére.

Két különálló telepet volt alkalmunk megnézni. Az első abból a szempontból volt főleg érdekes, hogy a magyarországi hatósági állásfoglalással szemben ez a technológia alkalmas az előírt ezer méteres védőtávolság csökkentésére, mivel a telep gyakorlatilag a környezetet semmilyen módon nem veszélyezteti. Sem a fertőzésveszély, sem a szaghatás, ami a környezetben élőket irritálhatná, nem jelentkezik. Ezt nagyon szemléletesen bizonyította ez a telep, hisz a teleptől 30-50 méteres távolságban már nagyon szép lakóházakban laknak, (s ezen a csodálatos hegyvidéken nem a svájci szegények nyomortelepei találhatók). Megjegyzem, a telep kezelője egész családjával

A múlt év végén a hódmezővásárhelyi önkormányzat a svájci székhelyű UTB cégnek (United Technologies Bureau Kft.) ítélte a város szennyvíztisztító telepének bővítését. A döntés alapja a város által kiírt versenytárgyalási tender, melyet egy szakértőkből és a város önkormányzatának képviselőiből álló bizottság bíralt el.

az iszaprohasztó épületével egybeépített irányító helyiség fölött lakott, melynek ablakai a kirohasztott iszaptrólóra néztek, s ez a tároló csak egy életvédelmi hálóval volt befedve.

Ennek a telepnek másik érdekessége, hogy a körülbelül tízezer köbméteres napi kommunális szennyvízzel terhelhető telep teljesen beleolvadt környezetébe, s a terület felhasználása is minimális volt. Becslésem szerint a negyed hektárt is alig érte el. Ez annál is figyelemre méltóbb, mert a jelenlegi hódmezővásárhelyi telep, melynek kapacitása körülbelül 8-9 ezer köbméteres, mintegy három hektáron helyezkedik el, s az előzetes tájékoztatás szerint a napi 15 ezer köbméteres leendő telep el fog férni 0,6 hektáron. Ez a kinti tapasztalatok alapján teljesíthetőnek tűnik.

A második telep rendelkezett az első valamennyi jó tulajdonságával, azzal a lényeges különbséggel, hogy a telep képes volt jelentős, nagyintenzitású csapadék kezelésére is. A rendszer automatizációjára jellemző, hogy a második telep kezelését egy, azaz egy jól-képzett szennyvíztechnológus végezte, napi két órában, hisz a munkaidejének többi részét a hatezer köbméteres kommunális, és a még hatezer köbméteres jelentős, csapadékvizet összegyűjtő egyesített rendszerű hálózat karbantartásával kellett eltöltenie.

A szakmai kirándulás legfőbb tanulságaként a következő vonható le: ha a környezetünket olyan szinten kívánjuk megőrizni, amilyen szinten ezt a fejlett országok már teszik jól felfogott gazdasági érdekből (hisz a turizmusuk, a jó közérzetük függ tőle), csak úgy lehet, ha a legújabb technológiákat építjük be, melyek biztonsági paramétereikben, gazdaságosságban felülmúlják a mai magyar gyakorlatot. De erre persze áldozni kell, s nem is keveset. A tapasztalatok szerint már rövid távon is rentábilis a széles értelmű beruházás, középtávon pedig biztosan megéri a befektetést.

Kardos Sándor

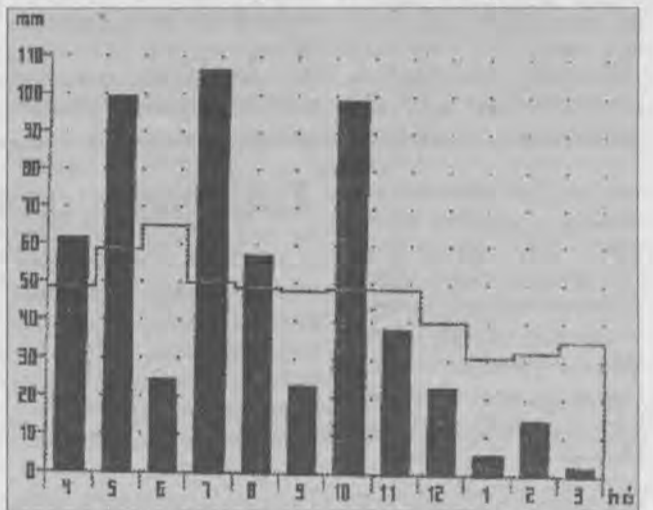
Hidrometeorológiai helyzet

Márciusban változékony, az évszakban megszokottnál kissé melegebb és rendkívül száraz volt az időjárás.

A működési területünkre hullott csapadék mennyisége még a 3 millimétert sem érte el. Helyenként egyáltalán nem volt eső. A Kecskeméti körzetében mért területi maximum is csak 9 milliméter lett.

A havi napfénytartam kissé meghaladta a sokévi átlagot. Főleg a hónap első két hetében volt napos idő. A szegedi napos órák összege 154.

A hőmérséklet jelentősen ingadozott a hónap folyamán. Gyakori volt a fagypont alatti hajnali hőmérséklet (minimum: -6 Celsius, 18-án) és többször mértek 15 Celsius feletti napi csúcshőmérsékletet. Az utolsó héten az évszaknak megfelelően lényegesen melegebb volt az időjárás (maximum: 21 Celsius, 26-án). A havi közép-hőmérséklet Szegeden 6,6 Celsius lett.

Havi csapadékösszegek 1991-1992

A Tiszán és mellékfolyóin csak kisebb vízszintemelkedések voltak márciusban. Ezek közül a hónap végén jelentkező áradás volt számottevő, a Tiszán, Szegednél 313 centiméteres, a Maroson, Makónál 36 centiméteres havi vízállásmaximumot előidézte. A hónap legalacsonyabb vízszintje Szegednél 120 centiméter (3-án), Makónál -48 centiméter (1-én), a havi közép-vízállás Szegednél 187, Makónál -19 centiméter volt.

A talajvízszint a korábbi hónapokhoz hasonlóan már-

ciusban sem változott számottevően. Területünkön többnyire stagnáló, legfeljebb 5-10 centiméternyi ingadozó vízállások alakultak ki. A márciusban már emelkedő sokévi értékektől az elmúlt hónap szintjei jelentősen elmaradtak.

A talajnedvesség csak a felső 20 centiméteres rétegekben csökkent némileg (30 százalék), mélyebben megmaradt a 85-90 százalék körüli vízkapacitás százalékában kifejezett hasznos víztartalom. (Készítette: a vízrajzi csoport).

VÍZPART

Az Alsó-Tisza-Vidéki
Vízügyi Igazgatóság lapja.
Szerkeszti a szerkesztőbizottság,
elnöke: dr. Kovács Gábor
Felelős szerkesztő: Pálffy Katalin

Felelős kiadó: Christian Theodose és Dlusztus Imre
Szerkesztőség: H-6701 Szeged, Pf.: 390, Tanácsköztársaság útja 4.
Telefon: 62/2-933 – Telefax: 23-774 – Telex: 82-239
Kiadás és szedés: Délmagyarország Kft.
Nyomás: Nice Presse Invest Szeged

Ő ekkor is felkészült volt. Elmondta, hogy az előadás előtt egy-két nappal átnézte az ezredforduló történelmét, így eleve tudta, hogy ki volt Sarolt, ki Koppány. A magyar Himnusz ugyanúgy hallgatta (nem csak hallgatta), ahogyan én.

Utolsó találkozásunkkor – szeptember, Szeged – elmondta, hogy úgy érzi, szervezeteinek az infarktusa utáni garanciális ideje lejárt. Nem várt vigasztalást vagy bátorítást, tényként közölte. Huszonegy évig volt a legjobb barátom.

Nem nekrológnak készült ez az frás, mindössze egy szál virágnak a sírjára.

Dr. Simándy Béla